

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๑๑/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๖๖/๒๕๖๐

วันที่ ๒๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง นายเรืองไกร ลีภิพัฒน์ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ว่า คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ชัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ ประกอบมาตรา ๗๗ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายเรืองไกร ลีภิพัฒน์ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่าเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินการ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง โดยมีคำสั่งในข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๔๐ ให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังคงดำรงอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบ

- ๒ -

รัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ เป็นสมาชิก และยังคงเป็นคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นต่อไป และให้สมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ และประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไปมีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคการเมืองนั้น พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ และชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑ เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว สมาชิกผู้ใดมิได้มีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิก ให้เป็นอันพ้นจากสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น และให้พรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว”

ผู้ร้องในฐานะสมาชิกพรรคเพื่อไทย ซึ่งได้รับการรับรองสิทธิเสรีภาพตามความในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ ซึ่งความในวรรคสองบัญญัติให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบาย และการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยต้องสามารถดำเนินการได้โดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำ โดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น แต่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ ข้อ ๑ ที่ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ข้อความที่มีการบังคับให้ผู้ร้องซึ่งเป็นสมาชิกพรรคเพื่อไทย อยู่แล้วต้องมีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคเพื่อไทย พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ และชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑ เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว หากผู้ร้องมิได้มีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกก็จะต้องเป็นอันพ้นจากสมาชิกของพรรคเพื่อไทยนั้น เป็นคำสั่งที่ครอบงำหรือชี้นำให้ต้องมีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกและชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง คำสั่งดังกล่าวจึงมีข้อความหรือการกระทำที่ขัดหรือแย้งและเกินไปกว่าที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ บัญญัติไว้

- ๓ -

เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ร้องและเป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้

ผู้ร้องอาศัยความตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๒) และข้อ ๒๑ มีความเห็นว่าการกระทำของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง โดยการให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๐ ดังกล่าวไม่อาจกระทำได้ เนื่องจากมีผลเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ร้องในฐานะสมาชิกพรรคเพื่อไทย เป็นการกระทำที่ไปแก้ไขเพิ่มเติมหรือตรากฎหมายโดยไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ จึงเป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ ประกอบมาตรา ๗๗ วรรคสอง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ”

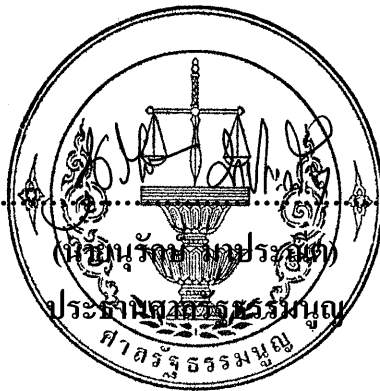
พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ ข้อ ๑ ที่ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ข้อความที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าเป็นการบังคับให้ผู้ร้องซึ่งเป็นสมาชิกพรรคเพื่อไทยอยู่แล้วต้องมีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคเพื่อไทย พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ และชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑ เมื่อพ้นกำหนดเวลา

- ๔ -

ดังกล่าว หากมิได้มีหนังสือแจ้งยืนยันการเป็นสมาชิกก็ต้องเป็นอันพ้นจากสมาชิกของพรรคเพื่อไทยนั้น เห็นว่า เป็นกรณีที่ผู้ร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่าคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ ประกอบมาตรา ๗๗ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ หรือไม่ ซึ่งคำสั่งดังกล่าวมีสถานะการบังคับใช้เป็นกฎหมาย จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งตามรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้สิทธิในการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะแล้วโดยการใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา ๒๑๒ และการใช้สิทธิทางผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๒๓๑ (๑) ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และเมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

(คำสั่งที่ ๑๑/๒๕๖๑)

[Handwritten signature]

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

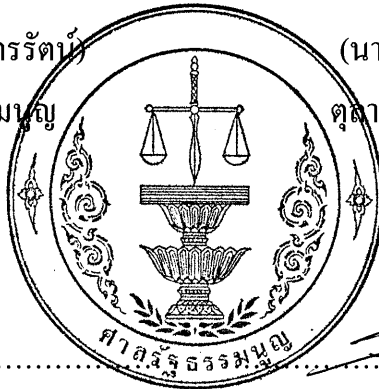
(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายวรวิทย์ กังศศิเทียม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ